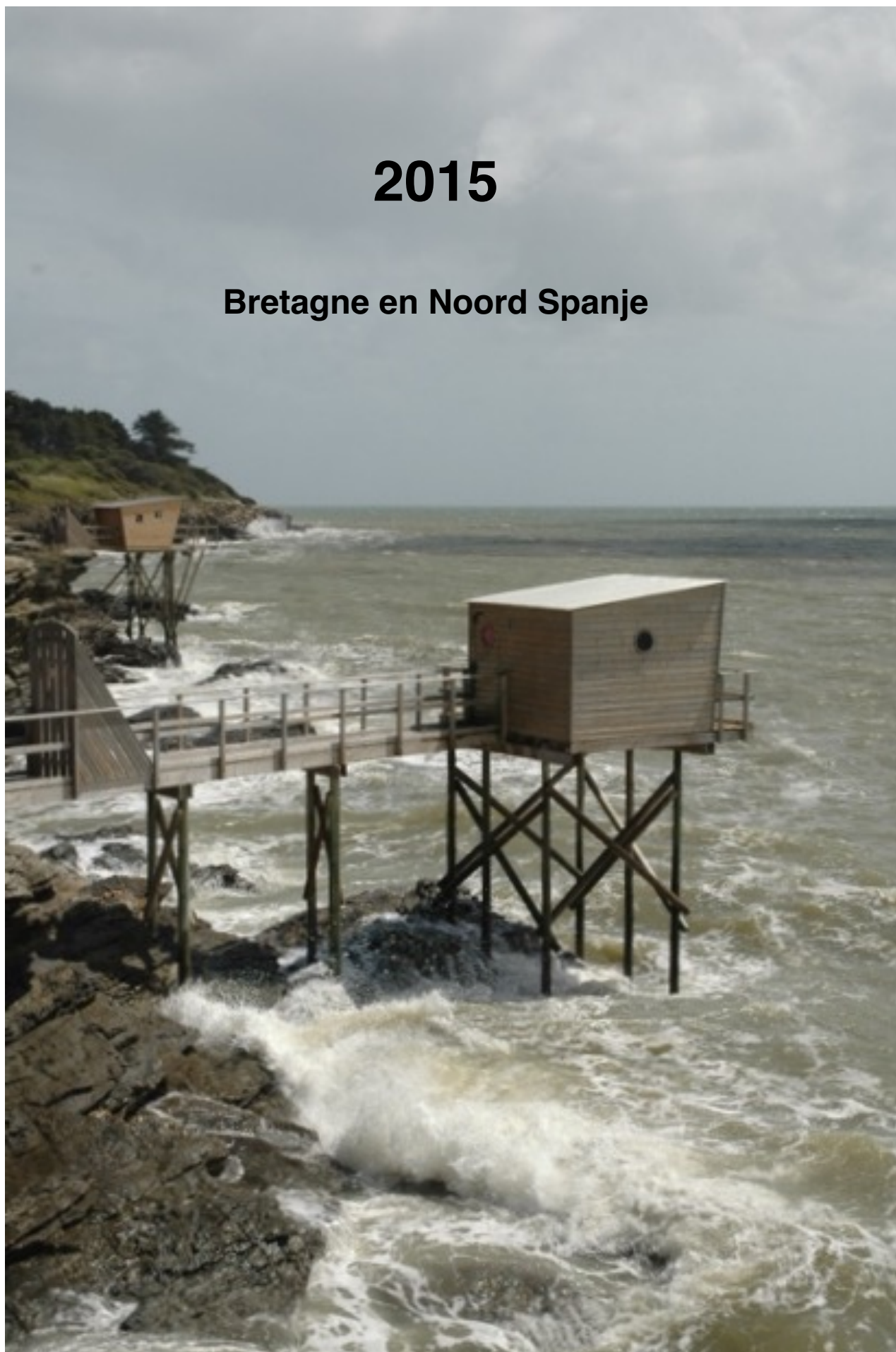

2015

Bretagne en Noord Spanje

Weg uit Haarlem

Op 17 april zijn we om een uur of 5 vertrokken om de eerste trein naar Amsterdam te kunnen nemen voor de vroege Thalys naar Parijs. Gebukt onder onze loodzware rugzakken zijn de met de Metro naar Gare de Montparnasse gegaan om daarvandaan de TGV naar Bretagne te nemen. Vanuit Redon moesten we met een taxi naar la Roche waar we om 4 uur aankwamen. Al met al een prima reis, zelfs nog wat langer dan nodig omdat we meer dan een uur op de bus hebben gewacht die niet kwam (het was schoolvakantie en dan rijden er geen bussen). Vandaar die taxi.

De eerste week hebben we, bivakkerend in een gehuurd huisje, de boot op orde gebracht. Afgelopen winter heeft de techneut van de haven het toilet gerenoveerd en nieuwe afsluiters gemonteerd en zijn de zeilen nagekeken. Verdere gebreken waren er niet voor zover wij hebben kunnen constateren. De boot lag er sowieso prachtig bij. Omdat er op het terrein geen bomen staan was ook het dek nog bijna schoon. We hebben de romp in de was gezet en de onderkant voorzien van een nieuwe laag antifouling (voor de leken: dat is verf die er bij het varen afslijt waardoor je geen last hebt van algen en zeebeesten die zich aan de romp vastkleven).

In Bretagne is de lente verder gevorderd dan in Nederland. Onze kastanjeboom in Haarlem heeft nog bijna geen blad, hier staan de kastanjes in bloei. De bloemenpracht waar la Roche om bekend staat, het is niet voor niets een cité fleurie, moet nog komen maar dat zal ook wel snel zijn, denk ik. Na een weekje in het huisje en drie nachten op de inmiddels te water gelaten boot, zijn we via Arzal, waar de Vilaine is afgedamd, weer op zee beland. In Arzal zijn we een nacht overgebleven om een gunstig tij af te wachten. Het plaatsje is in trek bij Britten die er hun boot achterlaten. Maar behalve twee enorme havens aan beide zijden van de rivier is er niets te beleven. Arzal zelf ligt drie kilometer hoger op de heuvel en heeft noch een supermarkt, noch een busverbinding met de rest van de wereld. Ik prefereer la Roche Bernard.

Morbihan

Vorig jaar hebben we de Golfe de Morbihan links laten liggen en zijn we vanaf Belle Île direct naar de andere (zuidelijke) kant van de baai gevaren. Omdat de golf in alle pilots (de reisgidsen voor botenbezitters) wordt aanbevolen om zijn schoonheid hebben we hem dit voorjaar als eerste reisdoel genomen. Het is er nu nog rustig omdat het vaarseizoen bij lange na nog niet is begonnen.

Via le Crouesty zijn we de Golfe de Morbihan ingevaren. Ondanks het feit dat het vijf dagen voor springtij was en een coëfficiënt van slechts 51, hadden we in de smalle stukken zo nu en dan een stroom van 4,5 kts. mee. Met de wind bijna achter en alleen de genua er op raasden we tussen de draaikolken en stroomrafelingen richting Vannes. Ik snap nu ook de waarschuwingen voor de stroom in dit gebied. Als hij onder deze omstandigheden al zo sterk is lijkt het me onmogelijk er bij

springtij tegen in te varen. We hebben ons aan de voorschriften gehouden, waardoor het een mooie zeiltocht werd zonder een enkel probleem. De geulen zijn goed betond en de stroom is alleen maar gunstig als je het midden van de geul houdt.

Vannes is een leuke oude stad met een bruisend centrum met smalle straatjes, Halles voor groenten en Halles voor vis, oude stadsmuren en een prima geoutilleerde haven. We zijn er een dikke week blijven liggen omdat het weer te ongunstig was om verder te varen. Veel regen en wind uit het westen waardoor het vrijwel ondoenlijk was om (wind tegen!) de

Golfe weer uit te komen, laat staan om te gaan ankeren aan een van de eilanden. Dus hebben we gewandeld, gelezen en gescrabbeld en zijn we naar Auray gegaan met de trein.

Na een week hadden we Vannes helemaal bekeken en omdat het weer ook beter werd zijn we de Golfe de Morbihan weer uit gevaren. Het laatste smalle stuk zijn we op het midden van het tij gepasseerd, wat een stroom opleverde die opliep tot 7,5 kts. In de Baie de Quiberon konden we

eindelijk weer eens lekker zeilen. Mooi op het zeil liepen we aan het einde van de middag Port Haliguen aan, de haven aan het einde van het schiereiland Quiberon.

De haven van Haliguen is groot en een beetje anoniem. Het schiereiland is mooi, we hebben er een flinke wandeling gemaakt via het kustpad naar Port Maria en binnendoor weer terug. Onderweg kwamen we natuurlijk weer de onvermijdelijke menhirs tegen. Port Maria, de haven van Quiberon is druk en toeristisch. De veerboten naar le Palais op Belle Île vertrekken er.

Belle Île was meteen onze volgende bestemming. Vroeg vertrekken was nodig -6 uur, het was nog niet helemaal licht- om op tijd aan te lopen in le Palais.

Toen we daar aankwamen moesten we nog een dik uur wachten voordat we binnen konden lopen. In een vreselijke drukke binnenhaven zijn we dubbel gaan liggen naast de boot van mensen die alleen maar naar de haven kwamen om te borrelen. 's- Avonds liep de haven helemaal vol. Men lag vier dik. De volgende morgen voer alles weer weg, het einde van het lange weekend tegemoet. Dat lange weekend was het gevolg van het einde van WO II, 70 jaar geleden op 8 mei. Wij hebben 2 dagen over het kustpad gewandeld, eerst met de bus en toen twee keer een dikke 12 km. over de rotsen op en af.

Prachtig, en dan terug naar het lieve Palais met zijn pastelkleurige huizen.

Zodra de sluis en de brug open gingen zijn we langs Houat en Hoedic de baai van Quiberon voorbij gevaren, op weg naar het zuiden, naar onbekende havens aan een onbekende kust.

De eerste onbekende haven was Pornichet, door onze pilot aangeduid als een "nautical parking lot". De Baie de Puliguen, waar de kunstmatige jachthaven aan ligt heeft een prachtig zandstrand dat helaas ontsierd wordt door een ononderbroken rij flats aan een ruim 8 km. lange boulevard. Men probeert er appartementen te verkopen met de kreet dat er dan niets ligt tussen je huis en het mooiste strand van Europa. Nou vind ik dat mooiste strand wat overdreven, maar als je er op zit of ligt kun je maar beter niet achterom kijken. Vanuit je pas gekochte huis is het uitzicht wel erg mooi.

Ten zuiden van de Loire

We hebben Bretagne achter ons gelaten en zijn havens gaan hoppen. Als eerste was Pornic aan de beurt. Daar heeft de Golf van Biskaje voor het eerst zijn slechte reputatie waargemaakt. Bij het aanlopen van Pornic was de wind al stevig aangetrokken, de volgende dag was het bar en boos. Zware windstoten, gierende masten en golfbrekers langs de haven waar het schuim overheen spatte. Mooi om te zien dat de haven zelf dan bijna rimpelloos blijft, de grote brokken steen eromheen vervullen hun taak prima. Na een dag was de wind weer gaan liggen en konden we verder naar het eiland Noirmoutier. Het landschap, maar vooral de bebouwing wordt steeds zuidelijker, terracotta daken en veel pastelkeuren. L'Herbaudière op het eiland is een nogal toeristisch vissersplaatsje met terrasjes en eettentjes aan de haven. Qua ambiance deed het me erg denken aan Gilleleje in Denemarken. Het is er vlak met veel zandstranden en campings langs de kust. Zelfs in het voorseizoen is het druk, of is dat het lange hemelvaart weekend?

Op het Île d'Yeu was het aanzienlijk minder druk. Aan de bezoekerssteiger was ruim plaats. De invaart van Port-Joinville is wat lastig. De monding is verzand en de doorgang is smal. Toen we aankwamen was er net een soort vlootshow met allemaal versierde bootjes. Daar tussendoor voer ook nog de veerboot uit. Niet zo'n rustige aankomst dus. Het eiland zelf is vlak en ideaal om te fietsen. In twee dagen waren we het eiland rond, een dag fietsen en een dag wandelen. Weer volop witte huisjes met blauwe en gele luiken die trouwens grotendeels niet bewoond waren. Het was helemaal rustig op het eiland. Dat moet in het seizoen anders zijn, gezien de hoeveelheid huurfietsen die op berijders stonden te wachten in de fietsenzaken.

Na onze twee gratis paspoort-nachten te hebben aangevuld met een betaalde vertrokken we richting Les Sables d'Olonne, weer een gratis haven voor ons. Deze wat mondaine toeristenplaats heeft twee havens, de grote marina, vertrekplaats van de Vendée Globe, de grote zeilrace rond de wereld en de vissershaven. Kleiner en rumoeriger maar liggend aan een boulevard met eettentjes

en terrasjes en met uitstekende voorzieningen. Een van de restaurants hebben we uitgeprobeerd voor Hannekes verjaardag. Dat was een zeer groot succes. Prima keuken, een aanrader, Fleurs de Thym. De omgeving leent zich voor fietstochten door de zoutpannen die ook hier weer achter de kustlijn uitstrekken. Heerlijk om weer eens op de fiets te zitten.

Ook in Bourgenay, een klein stukje verder langs de kust hebben we weer mooi rondgefietst. Onverwachts kwamen we terecht in de middeleeuwse feesten bij het kasteel van Richard Leeuwenhart, gebouwd voor zijn vertrek als kruisridder en daarna vervallen tot ruïne. Maar wel een mooi decor voor allerlei ridderactiviteiten.

Uit een paar eeuwen later in de krijgsgeschiedenis stammen de, alweer door Vauban ontworpen, vestingmuren van St Martin op het Île de Ré. De stad heeft een schat aan oude gebouwen en forten en is dus zeer in trek bij dagjesmensen. Eigenlijk is het er zelfs in het pinksterweekend al veel te druk. Na Pinksteren nam de drukte meteen af. De haven wordt gedomineerd door Engelsen. Ook in de stad hoor je veel Engels praten. De Engelse boten die we tegenkomen hebben bijna allemaal overwinterd op de Vilaine.

La Rochelle heeft misschien wel de mooiste haven die we zijn tegengekomen. Tegelijkertijd is er ook een grote marina met plaats voor 5.000 jachten. Alle grote merken hebben er hun dealers en ik kon er de Engelse pilots vinden waar we al een tijdje naar op zoek waren. Deze gidsen, met hun kaartjes en beschrijvingen van havens zijn onmisbaar als je een gebied bezoekt per boot. Ook de Engelse Imray zeekaarten waren gewoon te koop. Uniek voor Frankrijk. De vieux port ligt achter de grote torens die het stadsgezicht vanaf het water bepalen.

Vanaf het dek kijken we naar de achterkant van de torens, nu enigszins ontsierd door het reuzenrad van de kermis. De stad zelf is erg sfeervol met oude straatjes en pleinen. De derde grote toren bij de invaart, de oudste vuurtoren van Europa, is helaas niet te bezoeken omdat hij opgeknapt wordt. Jammer, we vinden het de mooiste. Hij ziet er uit als een zandsculptuur, zeker bij laag water als het zand aan de basis zichtbaar wordt.

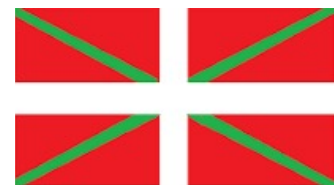
Onderweg naar de Gironde hebben we Saint-Denis op Île d'Oleron aangedaan. Weer een nu rustige toeristenplaats, een ontspannen kleine haven met een droogvallende aanloop, ditmaal zonder sluis of getijdendeur maar alleen een uitgediepte kom achter een natuurlijke rotsdrempel. Weer een fiets- en wandeleiland.

De volgende stop was de Girondemond. Aan de zuidzijde ligt Port Medoc, een geïsoleerd liggende haven met een mooie omgeving waar we voor de verandering zijn gaan fietsen. De aanloop van de rivier leverde nog even wat onzekerheid op omdat de vaarwijzer aangaf dat we er op laagwater moesten aankomen. Dat was onjuist, de ebstroom eindigt pas twee uur na laagwater. We hadden dus onverwachts de stroom tegen in plaats van mee. Mede dankzij het rustige weer was de gevreesde aanloop van de Gironde tamelijk eenvoudig. De uitvaart was zo mogelijk nog soepeler. Meegesleurd door het tij gingen we Spanje tegemoet.

Baskenland

Om in het Pays Basque te komen zijn we een nacht doorgevaren naar de eerste haven na het schietgebied voor Les Landes. In het weekend wordt er niet geknald en daar moet je van profiteren, het alternatief is 90 mijl omvaren. We dachten dat deze haven, Capbreton, al Baskenland was. Maar dat was te vroeg. Het Baskische vriendschapsvlaggetje hing al in de mast. We hebben het er maar laten hangen.

Pas in St. Jean de Luz zit je echt in Pays Basque. Overal Baskische producten en een bijna hinderlijke tweetaligheid, Frans en een volkomen

onbegrijpelijke hoeveelheid letters. Het landschap is ook heel anders dan dat van Les Landes. Noordelijker zie je zandstranden en duinen, hier domineren bergen de rotskust. En dat alles is

veranderd na een tocht van nog geen 20 mijl. De geaccidenteerde kust vraagt om wandelingen en de bergen in trekken.

Daar is in St. Jean nog niets van gekomen. Het weer was matig. Niet koud maar het was bewolkt en er vielen regelmatig buien. Bergwandelen is niet zo leuk als je geen uitzicht hebt.

Onze laatste Franse haven was Hendaye. Dat ligt tegen de Spaanse grens aan, maar omdat we hier weer konden profiteren van ons paspoort, waardoor we twee nachten gratis konden liggen hebben we de Franse kant van de baai verkozen boven de Spaanse.

De Vaarwijzer van Clemens Kok begint hinderlijke fouten te hebben. Het fietspad rond de baai van Hendaye naar Hondarribia, door hem aangeduid met de oude naam Fuenterrabia, is niet mooi maar loopt grotendeels langs een grote autoweg en het vliegveld. De Spaanse kant van de baai beschrijven als minder leuk dan de Franse is zo in tegenspraak met de rest van zijn beschrijvingen dat we het vermoeden hebben dat hij hier nooit is geweest. Ook het stuk over het wandelpad naar de top van La Rhune klopt niet. Maar het zijn details, hij heeft ons verder zeer geïnspireerd.

Na een overtocht met een bootje naar Spanje kwamen we meteen in ons eerste fiesta terecht. Volgens de verhalen zijn de Spanjaarden hier gek op. We hopen er nog veel meer mee te mogen maken. Een ander ding dat meteen opvalt in Spanje is de middagpauze. We liepen tussen twee en drie door Hondarribia en Irun en alles was dicht. Eerst dachten we nog dat het kwam omdat het zaterdag was, maar de bordjes op de deuren wezen op een heropening om vier uur. Daar moeten we rekening mee gaan houden. In elk geval hebben we voor de middagsluiting een Spaans vriendschapsvlaggetje kunnen scoren.

Onze eerste Spaanse haven was San Sebastián, een stad met een oud centrum met smalle straatjes waar het stikt van de Nederlanders. Veel tapasbars en souvenirwinkeltjes en terrasjes. Dat heeft tot gevolg dat er nogal wat zwerfvuil op de straten ligt. In de haven dreef weinig troep, maar daar voer dan ook een bootje rond met een schepnet aan de voorkant waar alle drijvende rommel in werd verzameld, een maritieme variant op de veegwagen.

We waren van plan geweest naar Rio de Orio te gaan, maar de stad zag er vanaf het water niet leuk uit. De haven werd gedomineerd door een brug met een grote weg en veel verkeer. We zijn doorgevaren naar Getaria. Dat is een stadje met de uit San Sebastián bekende smalle straatjes, maar zonder de hectiek en de vele toeristen. Maar ja, het centrum is dan ook nog geen tiende van dat van zijn grote broer.

We snappen niets van de weerberichten. Bij het uitvaren van Getaria had er een wind moeten staan van 10 kts. er stond 30! Zowel de gribfiles en windguru als de Spaanse weersites geven continu weinig wind aan terwijl het stevig waait. Waarschijnlijk heeft dat iets te maken met het temperatuurverschil tussen zee en land. Maar het maakt de plannen onzeker.

Zumaia ligt vijf mijl verder. Weer een plaatsje "van de club", een haven waar we met ons passeport escales uit La Roche Bernard gratis kunnen liggen. Ideaal zo'n mogelijkheid om vooruit een bedrag te betalen en dan steeds twee dagen achtereen te liggen zonder betalen. Vanuit Zumaia hebben we het boemeltreintje genomen dat langs de kust loopt en zijn vanaf Deba via het kustpad terug gelopen. Door de bergen die vrij dicht aan de kust liggen en de hellingen die we op moesten voelden we ons zo nu en dan weer op wandelvakantie.

Met Bilbao kwamen we weer eens in een echt grote stad met metro, grote bruggen, een levendig centrum en het Guggenheim museum. We hebben er drie nachten gelegen in een zeer dure haven (€ 40) maar gelukkig hoefden we de derde nacht niet te betalen. De stad zou ik iedereen willen aanbevelen, vanwege zijn sfeer, de terrasjes, de transbordeur over de rivier en het prachtige museum.

Spanje

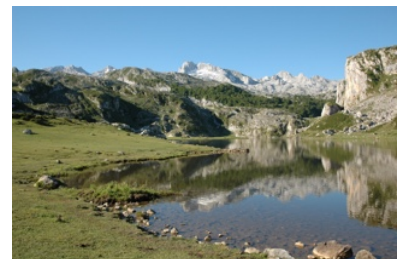
Na Bilbao kwamen we eindelijk echt in Spanje. Geen rare taal meer op de borden maar gewoon onbegrijpelijk Spaans. Laredo, onze eerste aanlegplaats heeft weer een mooi oud centrum, wat we pas vonden nadat we terug kwamen van een fietstocht in de omgeving. In eerste instantie dachten

we dat we een verkeerde keuze hadden gemaakt door niet naar Santoña te gaan maar naar de splinternieuwe marina van Laredo. Bij terugkomst bleek het mee te vallen. Zo vinden we tot nu toe alle stadjes waar we komen leuk. Of is dat ons enthousiasme?

Bij Santander zijn we voor anker gegaan aan het zandstrand achter het oude koninklijke zomerpaleis. Dankzij het mooie weer was het druk op het strand. De motor van Shippy doet nog steeds moeilijk. We vonden het beter om naar de kust te roeien, ook al omdat we hem zonder motor rustiger achterlieten. Te voet hebben we Santander doorkruist. Weer een mooie stad met een kathedraal voorzien van zuilengalerij.

Na Santander werd het wat moeilijk om havens te hopen. Er liggen wel havens en riviermondingen waar je kunt ankeren, maar echte marina's, gericht op de pleziervaart kom je nauwelijks meer tegen. Spanjaarden blijken helemaal niet van die zeilers te zijn. In de grotere havens zoals Santander of Bilbao kom je vooral kleinere vissersbootjes tegen. Volgens de pilot zijn de jachthavens een nogal elitair gedoe waar je alleen welkom bent in de juiste kleding, als ze je überhaupt al willen hebben. Op zee komen we ook bijna geen zeilboten tegen en als we ze zien zijn het vooral Britten en Fransen. Misschien dat dat richting la Coruña nog verandert. De kust daar moet wat meer toegankelijk zijn voor boten.

Via San Vicente de la Barquera, waar we langs een vissersboot afgemeerd hebben, zijn we gevaren naar Ribadesella, een plaatsje waar volgens Clemens en de pilot geen plaats is voor jachten. Dat blijkt veranderd te zijn. Chirripo kon er prachtig liggen met water en elektriciteit achter een hek met elektronische sleutel. We hebben onze rugzakken gepakt en zijn drie dagen de Picos d'Europa ingegaan. Wandelen tot 1600 meter hoogte met verblijf in een refuge en een klein hotel aan een prachtige kloof. Onze oude liefde roest niet.

Gijon heeft weinig, behalve een aangename en zeer efficiënte haven. Cudillero en Luarca daarentegen zijn leuke vissersplaatsjes met smalle straatjes en steile trappen om de hoger tegen de rots aan gebouwde huizen te bereiken. In beide havens hebben we aan ankerboeien gelegen. Volgens een Frans gerucht zou er een nieuwe marina zijn in Luarca. Dat bleek niet waar te zijn, we lagen aan lange lijnen achter een golfbreker van vijftien meter hoog. Een beetje hobbelig maar veilig. De wind is de laatste week pet. Er valt nauwelijks te zeilen omdat hij óf op de kop staat, óf helemaal afwezig is. We motoren dus meer dan ons lief is.

In Ribadeo zijn we drie nachten blijven liggen. We hebben de terugreis uit Redon geregeld. Dat betekent dat we definitief terug gaan naar La Roche Bernard. Met Igor hebben we afgesproken in Santiago de Compostella voor over twee weken. Ook zijn vlucht is geboekt. Ribadeo is een niet erg bijzonder stadje, liggend aan een van de Ria's, de riviermondingen die in je het westen van Spanje vaak aantreft langs de kust. We konden er langs het kustpad lopen. Ook dat was mooi maar niet spectaculair.

Verder langs de kust ligt Viveiro. Ook daar zij we gaan wandelen door de eucalyptusbossen en langs de rivier. We wilden er vertrekken maar door een idiote wind met een knoop of 10 gevolgd door uitschieters tot 47, zijn we omgedraaid. Daardoor hebben we drie nachten in Viveiro gelegen. Ook hier klopte weer eens niets van het weerbericht of de gribfiles. Die gaven maximale uitschieters van 30 knopen. De volgende dag was er natuurlijk helemaal geen wind, ondanks de voorspelling van 10 knopen, waardoor we op de motor de Punta de Bares, de noordelijkste punt van Spanje rond zijn gegaan om te gaan ankeren op de Ria de Cedeira. Hier kwamen we ook het Noorse jacht Welkin weer tegen, waarmee we al sinds Port Medoc opvaren. Zij hadden beschutting gezocht in Coriño, even voorbij de plaats waar wij hadden besloten terug te gaan. Nu lagen we alweer naast elkaar voor anker.

A Coruña, de aankomstplaats voor veel overstekers van de Golf van Biscaye is een hectische stad met een haven die nu, gek genoeg, bijna leeg is. Enkele drijvende steigers zijn weg, de palen staan eenzaam in het water en de overgebleven pontons zijn nog niet voor een kwart bezet. Waarschijnlijk moet de meute voor de oversteek naar de Carieb nog komen. Of ik overschat het belang van deze haven. We zijn er een dag over gebleven om de kaart van de Spaanse noordwestkust en een wielkje voor in de mast, dat kapot was, te kopen.

De hoek om naar de Ria's

Vorbij Cornuña kom je in het gebied van de Ria's, de brede riviermondingen die diep in de kust insnijden. We hebben ze uitgebreid verkend. In Corme aan de Ria de Corme, weer een leuk vissersplaatsje zonder iets, hebben we geankerd voor het strand. Daardoor konden we van de koude douche gebruik maken die ter beschikking staat aan de badgasten. Wel vreemd om in je zwembroek met zeep naar de kant te varen om je daar publiekelijk te gaan wassen. Maar je moet wat als je schoon wilt zijn.

Douchen met warm water lukte prima in Muxia, een baai verder. De marina is splinternieuw maar ondanks dat ze al vijf jaar open zijn is het sanitair gehuisvest in een noodgebouw. Als je tegen de avond gaat douchen, ze hebben er twee, is er niemand. De haven is sowieso bijna leeg. Het stadje maakt ook een verlaten indruk. Het mooie kerkje op de rotspunt ligt er stil bij. De meeuwen krijsen en de golven breken met veel schuim op de rotsen. De rust overheerst. We zijn er een dag overgebleven.

In de mist zijn we Finisterre voorbij gevaren en in de Ria de Muros y Noia beland. Hier zijn we een tijdje blijven liggen om zoon Igor op te halen in Santiago de Compostela en met hem te gaan zeilen. De haven van Muros heeft het meest efficiënte en het vriendelijkste havenpersoneel wat we zijn tegengekomen. Daarnaast is het ook nog een heel leuk plaatsje. Voor het vertrek naar Santiago zijn we naar Portosin aan de overkant van de de Ria gevaren omdat daar, naar verluidt, de gasflessen gevuld konden worden. Portosin heeft een zo mogelijk nog efficiëntere haven. Het plaatsje stelt helaas niet al te veel voor. We hebben er de flessen achter gelaten en met de belofte dat we ze vol kunnen komen ophalen zijn we terug gezeild naar Muros.

Op dinsdag hebben we Igor opgehaald in Santiago. Na de stad te hebben bekeken zijn we terug gebust naar de boot en hebben we 's-middags de volle gasflessen opgehaald. Op het pleintje hebben we inktvis gegeten en de volgende morgen zijn we gedrieën naar de volgende baai gevaren, naar Santa Uxia de Ribeira, kortweg Ribeira. Ribeira ligt aan de Ria de Arousa, volgens de verhalen de mooiste van de Spaanse Ria's. Het is inderdaad een aantrekkelijke ruime baai die opvalt door de vele drijvende mosselkwekerijen. Dat zijn gevlochten eilanden van naar schatting 30 bij 30 meter in lange rijen naast en achter elkaar. Je kunt er gewoon tussen door varen. Dat hebben we gedaan, in eerste instantie naar San Xulian op het eiland Arousa maar daar bleek geen plaats voor jachten. Vilenova daarentegen heeft een haven waar vooral plaatselijke boten liggen maar waar ook bezoekers welkom zijn. Het op zichzelf niet erg bijzondere stadje werd opgeleukt door een aantal bandjes die op het plein en bij de plaatselijke cafeetjes speelden.

Intussen hadden we een vergunning geregeld via internet om te ankeren aan de eilanden die deel uitmaken van het Parque Nacional Marítimo Terrestre das Illas Atlánticas de Galicia. Ze mogen per dag maar door een beperkt aantal schepen worden bezocht en men schijnt daar streng op toe te zien. Het verkrijgen van een ankervergunning leverde geen enkel probleem op. Het ankeren is voorlopig beperkt gebleven tot één eiland, Ons. Het weer verslechterde en het werd erg mistig en nat, dus zijn we in de mist naar Caramañal gevaren, terug in de baai van Arousa. Dat is in elk geval een veel leuker stadje dan

Ribeira met de mooie naam, een paar kilometer verderop. De volgende dag was het weer stralend en dus hebben we een ankerstop gemaakt bij het eiland Arousa en daar gewandeld. Weer zo'n mooie plek om te ankeren voor een strandje. Na de uitstap ging de tocht naar Vilagarcía om daar Igor op de trein te zetten. De verbinding met Santiago is geweldig, je bent er in twintig minuten. We hoefden niet eens vroeg op te staan om hem te kunnen uitwuiwen.

Met zijn tweeën gingen we verder, onderweg naar de volgende baai. Uit de eerste plaats, Sanxenxa zijn we gevlucht. Het is een akelige, dure marina met bars, disco's en patserige motorboten. Combarro, vijf mijl verder in de baai is veel leuker. Een gerestaureerd vissersdorp dat nu leeft van het toerisme met een efficiënte, vriendelijke haven. Pontevedra, de provincieplaats aan het einde van de baai hebben we befietst. Weer een stad met oude kloosters en kerken in het centrum. Ditmaal omgeven door winkelstraten met alle bekende winkels, van Zara tot H&M. Duidelijk een plaats met een regiofunctie.

Meer naar het zuiden ligt de Ria de Vigo, de laatste Spaanse riviermonding. Omdat de havens van Vigo, de stad heeft er drie, óf ver van de stad liggen óf afgeraden worden door de pilot en door mensen die we tegen zijn gekomen, hebben we gekozen voor Cangas, tegenover Vigo in de baai. Vanuit Cangas gaat ieder half uur een veerbootje naar de overkant. Op die manier valt de stad ook te bezoeken. In Vigo was het stil. De stad maakte een wat verlaten indruk. Het kan zijn dat dat kwam door de zaterdag, het mooie weer, waardoor iedereen naar het strand was, of het feit dat het 1 augustus was en de Spaanse vakantie nu eindelijk is losgebarsten. In de haven van Cangas was in elk geval nogal wat activiteit en de ankerplaats die we voor zondag hadden aangevraagd voor het eiland Cies werd niet verstrekt omdat het maximale aantal ankerplaatsen al was bereikt. Achteraf hadden we toch niet kunnen ankeren omdat de lader van de accu's kuren vertoonde. Aan de walstroom laadde hij niet. Eigenlijk was dat geen probleem omdat de zonnepanelen wel werkten, maar je moet technische onvolkomenheden nooit negeren. We hebben dus tot maandag gewacht op een techneut. Ook de tweede ankermogelijkheid hebben we moeten afzeggen omdat de nieuwe acculader besteld moest worden.

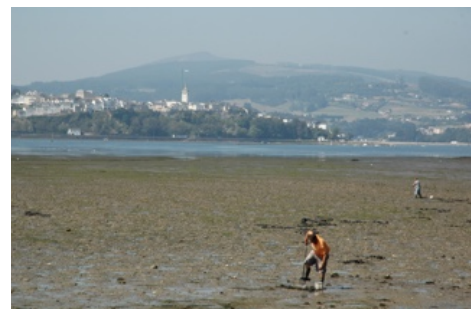
Nadat die was geïnstalleerd hebben we een nacht bij Cies gelegen. Cies is onze zuidelijkste plaats, volgens planning gaan we weer naar het noorden. Het is een mooi eiland maar het heeft een zeer onrustige ankerplaats. Na een dag zijn we, profiterend van de zuidelijke wind, naar het noorden gevaren, naar Fisterra. Daar hebben we rustig in de vissershaven voor anker gelegen. Het is weer een mooi vissersdorpje met als hoogtepunt de vuurtoren van kaap Finisterra. We zijn er heen gewandeld. In dichte mist, de zon scheen wel maar de wolken lagen tot ongeveer 50 meter, zijn we verder naar het noorden getrokken, naar Muxia. Weer voeren we in dichte mist met een zicht van 200 meter, maar gek genoeg wel een zonnetje. Vlak bij Muxia trok het open en werd het schitterend weer. Dat weer duurde ook de komende dagen, maar de windverwachting was ongunstig: noordoost en stevig. Geen goed idee dus om naar Coruña te gaan, in noordoostelijke richting. We hebben in Muxia gunstiger weer afgewacht. Na vijf dagen zijn we de baai overgestoken naar Camariñas. De haven is uitermate vriendelijk en het stadje heeft een leuke boulevard. Ook hier hebben we onze tijd verdaan met wandelen en lezen. De volgende dag hebben we geprofiteerd van een heel klein weergaatje om weer richting Coruña te gaan.

(n)A Coruña

Coruña is geen stad waar we speciaal heen wilden gaan, dus we zijn doorgevaren naar Ares een stukje de volgende Ria, die van Betanzos op. De invaart leverde meteen een probleem op, er zat een touw in de schroef. Hanneke is met een mes het water in gesprongen en heeft het losgesneden. Verder is Ares nauwelijks interessant. De haven is smerig, niet alleen met verontreiniging in het water, ook het sanitair is vuil. Het ziet er naar uit dat het al in geen week is schoongemaakt met overvolle prullenbakken en achtergelaten flessen, flacons en badpakken.

Sada aan de andere kant van de baai is een stuk schoner. Ook hier lagen we weer helemaal alleen als bezoekend jacht. De haven floreert niet echt, dat werd ook nog eens geïllustreerd door de twee watersportwinkels die zichzelf hadden opgeheven en te huur stonden. In een andere winkel heb ik wel een nieuw jack gekocht ter vervanging van mijn lekkende jas.

Van Sada zijn we verder gegaan naar Cedeira. We hebben er geankerd op dezelfde plek waar we een paar weken geleden ook hebben gelegen. Via Viveiro zijn we naar Ribadeo gevaren, waar we een aantal dagen zijn blijven liggen. De was moest nodig worden gedaan, maar de windverwachting was ook ongunstig, tegen of helemaal geen wind, dus dan kun je beter in een comfortabele marina liggen en lekker gaan wandelen.

Na drie dagen Ribadeo zijn we doorgevaren naar Luarca. Daar hebben we, gedwongen door het feest en het bijbehorende vuurwerk, in de binnenhaven aan een vissersboot gelegen in plaats van aan de grote golfbreker. De volgende morgen zijn we meteen verder gegaan. Cudillero, hoe mooi ook, hebben we deze keer overgeslagen. Avilés is te bereiken via een dik twee mijl lang kanaal

door een industriegebied. Aan het eind van het kanaal ligt een sfeerloze haven. Als je het park door loopt kom je in een alleraardigst stadje waar men bezig is de hele binnenstad te renoveren. Onze pilots zeiden al dat het leuk was, de werkelijkheid is verrassender. Nadeel van de haven is wel dat het sanitair bijna een kilometer van de boot af ligt. Een Belg die we in Ribadeo tegen kwamen raadde ons al aan op de fiets te gaan.

Via een zee met flinke golven vanwege de harde wind op de oceaan zijn we naar Gijon gespurt. We zijn er blijven liggen om de grote versteek naar Frankrijk af te wachten.

Op woensdag 26 augustus zijn we 's-morgens vertrokken. Naar verwachting zou de overtocht ongeveer 250 mijl zijn. Het doel was Île d'Oléron of La Rochelle, afhankelijk van de aankomsttijd. We hebben de stuurautomaat er op gezet na eerst een dik uurtje te hebben gemotord omdat er helemaal geen wind stond. Na bijna tweeënhalve dag liepen we aan in St. Denis d'Oléron. Mooi op het tij kwamen we binnen na een lange tocht waarbij er wisselende omstandigheden waren maar geen lastige wind of golven. Het enige was dat de wind nogal draaide en zo nu en dan helemaal wegviel. Al met al hebben we toch nog een uur of 17 gemotord tijdens de overtocht, waarvan het grootste gedeelte de tweede nacht. Er was weliswaar gedurende de nacht wind genoeg gekomen, maar Hanneke lag te slapen en ik heb haar niet wakker willen maken om in het donker het grootzeil te hijsen en er een rif in te zetten. In m'n eentje ga ik dat al helemaal niet doen. Voor de genua alleen voeren we te scherp. We hebben toen het licht werd de zeilen er op gezet en zijn lekker gaan doen waar de boot voor gemaakt is: zeilen.

Terug in Frankrijk

Vanaf St. Denis d'Oléron zijn we zeer relaxt vakantie gaan vieren. Eerst hebben we uitgerust van de overtocht. Na twee dagen zijn we overgestoken naar La Rochelle. Ditmaal in de grote marina een stuk buiten de stad omdat we niet konden aanlopen in de binnenhaven vanwege het extreme springtij. La Rochelle blijft een van mijn favoriete plaatsen. Mondain maar toch kleinschalig en barstend van de historie. We hebben er een fietstocht gemaakt en de drie torens van de stad beklommen en bekeken. Na La Rochelle zijn we doorgevaren naar St. Martin de Ré, het bij toeristen zeer geliefde plaatsje op het eiland. Gelukkig hebben we besloten in de binnenhaven achter de sluisdeur te gaan liggen en niet buiten bij de wachtsteiger. Bij eb bleek het daar zo verzand dat de steiger zelfs niet meer dreef. Ook hier hebben we weer rondgefietst en door het stadje geslenterd. Dat samen met toch nog vrij veel andere toeristen, hoewel het seizoen nu toch echt wel afgelopen is.

In plaats van het geplande Sables d'Olonne hebben we een tussenstop gemaakt in het Roompot-dorp Bourgenay. Er was zo weinig wind dat we geen zin hadden nog anderhalf uur door te motoren. In Bourgenay kun je tenslotte ook prima wandelen en pizza eten. Sables d'Olonne hebben we bewaard voor de volgende dag. Weer leuk liggen aan de boulevard met al zijn restaurantjes en zijn sfeervolle drukte.

Eerder dan gedacht en wat impulsief zijn we de volgende dag al naar Saint Gilles Croix de Vie

gegaan. Alle berichten in de pilot over moeilijke aanloop en zo bleken overbodig. Het is een wat oninteressant stadje waarvandaan je mooi kunt fietsen naar... Sables d'Olonne. De reden om verder te gaan was dat de windverwachting erg gunstig was. Dat bleek uit te komen. Vervolgens was de oversteek naar L'Île d'Yeu minder mooi. Het hele stuk moest op de motor. Port Joinville blijft een aangename haven en het eiland is fantastisch met zijn witte huizen, voorzien van gekleurde luiken. Ik denk dat Yeu het mooiste eiland van de Franse kust is. We hebben er gewandeld en gelezen, vakantie

vierend tussen de steeds schaarser wordende toeristen.

Omdat er een tijdje slecht weer werd voorspeld zijn we overgestoken naar Pornic op het vasteland. In de beschutte haven, dicht bij het kasteel van Blauwbaard, de vriend van Jeanne 'd Arc, hebben

we het verwachte noodweer afgewacht. Dat was inderdaad een storm met wind dik in de 40 knopen. De eerste dag kwam hij nog uit het zuidoosten, waardoor het wat hobbelig in de haven werd, maar al snel draaide hij naar west, waardoor we zeer beschut kwamen te liggen. De baai was onstuimig met grote schuimkoppen maar omdat het er niet erg diep is bleef de golfopbouw beperkt. Na drie dagen was er een mooi weergaatje en zijn we naar Piriac sur Mer verkast. Hier hebben we vorig jaar ook al gelegen op zoek naar een plaats om de boot neer te leggen, we hadden er bijna de boot laten overwinteren.

Het blijkt dat de herfst is begonnen. Ook in Piriac hebben we weer een paar dagen gewacht tot de wind wat was afgezwakt. Het is er regenachtig en onstuimig. Gelukkig blijft de temperatuur op een redelijke 18 tot 20 graden.

Toen het weer wat rustiger werd zijn we de baai overgestoken naar Port Halguen op het schiereiland Quiberon en vandaar naar Île de Groix, onze noordelijkste plek van dit jaar. Vorig jaar vonden we dit een mooi eiland met een lief haventje. Die herinnering werd alleen maar bevestigd. Het was er opvallend rustig, maar wat wil je op 21 september. Het seizoen is helemaal afgelopen en de herfst lijkt aangebroken met regelmatig veel wind en dalende temperaturen. Het woei te hard om te gaan fietsen dus hebben we een wandeling over het eiland gemaakt.

Terug naar de Vilaine hebben we eerst nog le Palais op Belle Île aangedaan. In de binnenhaven was het zeer rustig, er bleven plekken open en ook de buitenhaven werd maar bezocht door een handvol jachten. Het blijft toch een van de meest sfeervolle havens die ik ken. Door de beperking van de sluis in le Palais konden we pas in de middag weg. We zijn dus alleen maar overgestoken naar Haliguen. Na een nacht daar zijn we direct naar de Vilaine vertrokken. Dat was een lange zeiltocht, nog langer door de extra mijlen die we moesten varen vanwege een op de kop staande wind. Dat kostte door het laveren tien mijl extra. Via een mooie schutting in de sluis van Arzal kwamen we bij het laatste licht aan in La Roche Bernard. De laatste week hebben we besteed aan het winterklaar maken van de boot, zodat hij door Alexis uit het water kon worden getild.